

به نسخه ۱۰ غروشد

اداره خانه سی : آفسرایده
ملا کورانی محله سنده مهتر
سوقاغنده ۳ نومرولوخانه

مركز توزیعی :

باب عالی جاده سنده (اتحاد
تجارت) کتبخانه سی

آبونه بدلی :

سنه لکی ۶۰ غروش
آلتی آلتی ۳۰

محفصل

۱۳۳۸

دینی ، علمی ، ادبی ، اجتماعی و شیمیایی
شهری مجموعه ده

صاحبی ، مدیری ، محرری

اسلامك نفعنه خادام مقالات
مع الت شكر قبول ونشراولونور

يازانك شخصيتي دكل، يازينك اهميتي
نظردفته آلتير .

كلن يازيلردن شايان قبول كوردولنار
تاريخ ميراسيله درج ايديلير .

عدد : ۳۳ و ۳۴ ۱۳۴۱ جمادی الاخره و رجب آیلرینه مخصوص نسخه جلد : ۳

مذمومات :

محفصل دینی و علمی : تستر شرعینك فوائدی - اسكایی عاطف . بش وقت نماز - طاهرالمولوی . ایلک
مسلمان واک محترم قادی - فخرالنساء کمال . معلومات جاهلیه حقنده بر قونقه رانس - طاهرالمولوی . احمدیه
حرکاتی حقنده بعض نوطار - مسعود . اسلامیاته غائد نشریات - سعدی .

محفصل ادبی : یکی شهرلی عوفی بکک آثارندن منتخبات - بسیم . نیاز - محمدصادق . نعت شریف - طاهرالمولوی .

محفصل تاریخی : بو بوکلر مژدن : سعید بن زید . عثمان شمس و شیخ عزری افندیلر - حسین و صاف

مستجابی زاده عصمت بک - سعودالمولوی .

اولمقدمه راهبر لر هپ رهزن وصالک ؛

دشت طلبده قالدیم آواره ، یا محمد !

سن رحمت خداسک ، محبوب مصطفاسک ؛

هر درده سنده واردر بر چاره یا محمد !

هر ذنب صادره چون بیک مغفرت دیندم ،

تأثیری اولمایور هیچ غفاره ، یا محمد !

بر نظره ترحم حقمنده جوق دکدر

شامل ایکن اور رحمت کفاره ، یا محمد !

قلبم شرار الله بازیچه هوسدر ،

نفس هوا پرستم اماره ، یا محمد !

هر کس معمر اولمق ایستر ایکن جهانده

دل طویدی ، آه ، طول اعمارده ، یا محمد !

قلبم آراو خلاصه بر چاره خلاصی ؛

سن اول بنمچون آرتق دلداره ، یا محمد !

صادق ، سیول اشکی ایتمکده در اساله ؛

بابکده بکله یور بری چاره ، یا محمد !

۱۳ کانون نانی ۳۳۹ محمد صادق

نعت شریف : (*)

مرغ سدره ، شعله دلخانه مک پروانه سی

چونکه سینهم نور عشق احمدینک لانه سی

تاصیم روحم مهمانی بر در یتیم

کیم اونک گیسوسنک دست خدادر شانه سی

ذات قدسیت صفاتی حقه بردلدار فرد

ذات حقده ذاتنک دلداره فردانه سی

بن کیمم ، محبوب حق کیم ، لکن ای اهل نظر

قالدیر ذراتی مهرک لطف جذابانه سی

شبهه سز مقبولدر الله ایله پیغمبرک

اشک اخلاصک تقاطر ایله یین هر دانه سی

اشوق رخسار محمد قلبی تنویر ایله دی

اولدی دل آیین عشقک طاهر آتشناه سی

طاهر المولوی

(*) استاد محترم کاظم بک افندی طرفندن حسینی
بوسه لک مقامندن (دوراق) اولارق بسته له میسر .

غزل

چشم ظاهرین ایچون بر لفظ مہمدر کوکل

تزد صرافانده ولی معنای ملہمدر کوکل

اتساعی نص ایله ثابت جهان بی حدود

عالم کونک محیطی باشقه طالمدر کوکل

معکس دیدار مولی ، روزن رؤیت اودر

قبلہ کاه معنوی ، بیت مکبرمدر کوکل

آکلا (الرحمن علی العرش استوی) مضمونی

استوای فیض حقه عرش اعظمدر کوکل

پای تختی مالک الملک اونک صحنہ در

(جاعل فی الارض) ی یادایت ، ارض آدمدر کوکل

کیمسہ لر فتح ایتمہ مش طاهر در مسدودینی

دائما در بسته بر کنز مطلبسمدر کوکل

طاهر المولوی

محفل تاریخی

بویوکلر مزدن

۷ [۱]

مصیر به زید به عمر به نفعیل الهروی

سابقین اسلامدن وعشره مبشره دن [۲] اولان

سعید بن زید جضر تلریدر .

[۱] بویوکلر جضر سر لوحه سیله شیمدی یه قدر یازیلانلر ،

ذوات آتیه دن عبارت اولوب ترجمه لرینک مندرج

بولوندینی نسخہ لک نومرولری یالریته اشارت ایدیلشدر :

خباب بن الارت ۱ و ۲ مصعب بن عمیر ۱۳ ابوذر

غفاری ۱۴ ، ۱۵ ، ۱۶ ، ۱۷ . عبدالله بن جحش

۲۱ ، ۲۴ . ام عماره ۲۶ ، ۲۷ ، ۲۸ ، ۲۹ . ام

ایمن ۲۹ .

[۲] عشره مبشره : جنت ایله دفعه مژده لهنن اون

ذات دیمکدرکه مجموعی شوذوات فخامدو : ابوبکر ، عمر ،

عثمان ، علی ، طلحه ، زبیر ، ابوعبیده ، عبدالرحمن ،

سعید بن زید ، سعد بن ابی وقاص - الحقائق - حاجی

ذهبی افندی ، بوذوات کرام ، نمازلرده حضرت پیغمبرک

آرقه سنده ، محاربه لرده ایه اوکنده طورورلردی .

پدری : زید بن عمرو بن نفیل العدوی ،
والده سی ده فاطمه بنت بعجة الخزاعیه در .
حنفاء قریش :

زید بن عمرو ، حنفاء قریشدن ایدی .
بتپرستلکدن عذول ایله موحد و حقپرست اولانلره
(حنیف) و جمعه (حنفا) ده نیلیردی که مشارالیه
زید بن عمرو ایله (ورقه بن نوفل) (عیدالله
بن جحش) و (عثمان بن الحویرث) اولردن
ایدی [۱]

ورقه بن نوفل : حضرت خدیجه نك عمجه
زاده سی اولوب زید بن عمرو ایله برلکده سیاحت
چیقمش واولا یهودی ، بعده خیرستان اولمش
معلوماتلی بر ذات ایدی . عصر سعادتیه یشمش
و نبوت محمدیه بی تصدیق ایله مش ایسه ده قبل الدعوه
ارتحال ایتدیکی جهته صحابت شرفی قازانامشدر .
عیدالله بن جحش : رسول اکرمک خلاسی
(امیمه بنت عبدالمطلب) ک اوغلی ، ازواج طاهراندن
(ام حبیبه بنت ابی سفیان) ک زوج اولی
و ترجمه سی یازدیغ (عبدالله بن جحش) ک برادری
اولوب بعثت پیغمبری بی ادراک و دین اسلامه دخالت
ایله مشهده هجرت ایتدیکی حبشستانده خیرستان
اولارق وفات ایتشدر .

عیدالله بن جحشک تنصر ایتدکدن صوکر
مسلمان همشهریلرینه راست کلدکجه « فقهنا
و صأصأتم » یعنی « بز کوزیمزی آچدق ، سز آچایه
چابالایورسکمز » دیدیکی (سیره این هشام) ده
مندرجدر .

عثمان بن الحویرث : قبل البعثه روم قیصرینک
تزدینه عزیمتله تنصر واوراده ارتحال ایله مشدر .

[۱] ابن الجوزی (رباب بن البراء) (اسعد بن
کریب الحمیری) (قس بن ساعدة الایادی) و (ابوقیس
بن صرمه) بی ده حیفادن صایمشدر .

زید بن عمروه کلینجه : قریشک طایفندی
طاش و آغاچ بوتلره پرستش ایتمه سنی عقل سلیمنه
موافق بولماکدیندن عبادت لرندن تبری ایله مش و بوکا
دائر بعضی بیتلر سویله مشدی که شو ایکی بیت
اونلردندر :

ترکت اللات والعزی جیعاً كذلك یفعل الجلد الصبور
ولکن اعبد الرحمن ربی لیغفر ذنبی الرب الغفور
زید بن عمروک بوتلر نامه کسمان حیواناتک
آنندن یمه دیکی و « قویونی الله یاراتیر ، ایچه جکی
صوینی کوکدن ایندیریر ، ییه جکی اونی یردن
یتیریر کن سز ، اونی بوتلر یکز ایچون کسورسکمز »
دیه مشرک لری عیلا دینی ، عادت جاهلیه موجبجه
قیزلرینی اولدورمک ایسته یین بابالرک آلدن او
یاوروجقلری قورتازوب بسله دیکی بخاری شریفک
جزء خامسده مذکوردر .

زیدک باباسی (عمرو) ایله حضرت عمرک پدری
(خطاب) نفیل العدوی نک اوغوللری [۱] اولدینی

[۱] حاجی ذهنی افندی (الحقائق) ده دیورکه :
« خطابک والده سنی که بنی فهمدن بر خاتون ایدی
[شهابک بیاننه کوره الجیداء بنت خالد الفهمیه در]
برادری عمرو بن نفیل باباسنک وفاتندن صکره آلدی که
اسول جاهلیتده بر آدم پدرینک وفاتندن صکره اوکی
والده سنی آله یلیردی (ولا تنکحوا ما نکح آبائکم) نصیله
اسلامده بوندن نهی واقع اولمشدر (زید بن عمرو)
او خاتوندن طوغمشدر »

أوت . وقت جاهلیتده کی انکحه مختلفه آراسنده
بویله اوکی آناسنی آلتی ده واردی . باباسی اولن برآدام ،
باباسنک تحت نکاحنده بولونان و کندینک اوکی آناسی
اولان بر قادینک اوستنه البسه ، یاخود بز پارچه سی
آتمق صورتیله اونی حکمی آلتنه آلیر و دیلرسه بلامهر
تزوج ایدر ، ایسترسه باشقه سنه تزوج ایله یرک مهرینی
کندیسی آلیردی . حتی بعضیلری ، اوکی آنالرینی اوزون
مدت تحت حکمده بولوندوروب فدیة نجات اولارق برشی
آلتق صورتیله یاقله لرینی ضالیوریرلردی .

شواصول ، هجاز اولقله برابر عربلرجه ده ناخوش
کورولورو اسمنه (نکاح مقت) ده نیلیر ، نکاح مقت

ایچین خطاب ، زیدک عمجه سی ایدی و مشرک لک
متعصب بلرندن بولونویوردی . بناء علیه یکنتمک
بتیرستلکدن اعراضنه جانی صیقیلیوروغیرت مذهبی
الجاسیله زیده اذا ، جفا ایدیوردی .

عمجه سنک دیلندن و آلندن راحت ایدمه یین
وآرادینی دین حقک مک و جوارنده اثرینی کورمه یین
زید ، ورقه بن نوفل ایله برابر حقیقت تحریری
ایچین سفره چیقدی . ایکی آرقه داش ، بدایه
موسوی اولدیلر [۲] مؤخرأ ورقه خریستیانلغی
قبول ایتدیسده زید ، یهودیلک کی خریستیانلغی ده
فکرینه موافق بولامادی . حتی کنديسنی خریستیانلغی
تشویق ایدنلره قارشى « سزک دینک زده قریشک
دینی کی شرک آمیز . شوفرک ایله که سزده الوهیت
دائر براز معلومات وار ، قرشیلرده یوق » دیهرک

یاپانه ده (ضرن) تعبیر ایدیلیردی . نکاح مقت
وصیزن ، قاموس ترجمه سنده « جاهلیه نکاحلندنر .
برکیشی پدرینک خانونی نکاح ایلکدن عبارتدر واول
کیشیه ، علی قول ایدن حاصل اولانه مقتی دینور .
پای نسبتله ... بعض معناسندن مأخوذدر . ضرن : حیدر
وزنده مطرباز دینور .. وشول ناخلف اوغلانه دینور که
پدرینک دیگر زوجیه سی باندده پدرینه مزاحمه ایله ، یعنی
آنالغنه خیانتله قصد ایدر اوله ... « دیه تعریف اولونویور .
ارباب شرکک بیله استکراه ابتدکی بر شیئی
مسلمه انلک استصواب ایتیه جکی طبیی ایدی . انصاردن
(ابوقیس صینی بن الاسل) ک وفاتده اوغلی (قیس)
اوکی آناسنی آلمق ایسته دیسه ده قادیجیزک « بن سنی
اولادم تلقی ایدرم ، تشبثکدن واز کچمزه سک رسول
اکرمه شکایتده بولونورم » دیه سی وشکواى واقی
اوزرینه نزول ایدن (ولانتکخوا مانکج آباؤکم الا ما
قدسلف انه کان فاحشه » ومقتأ وساء سیلا - سورة
النساء) یعنی « بابالریکیزک آلدینی قادینلری ، یعنی اوکی
آنالریکیزی آلمایکیز . بو حکمک نزولندن مقدم بویوله کی
نکاحلر معفودر . زیرا اوکی آنالرک تزوجی فاحش
ومبغوض بر حرکتدر وفنا بریولدر ، آیت کریمه سیله
بومناستبسنر عادت منع ایدیلدی .

[۲] ابن هشام ، زیدک یهودی و نصرانی ارلامادینی
یازار .

قبول ایتده دی ، بونک اوزده رینه پاپاسک بری « سن
دین ابراهیمی آرایورسک ، لیکن بوکون اونک
اثری قالماشدر » ده نیجه زید « ابراهیم نه یاپاردی ؟ »
دییه صوردی و « اللهی توحید ایله کعبه یه متوجهأ
عبادت ایدردی » جوابی آلینجه دین ابراهیمی
- ولوکه مجملأ اولسون - کنديته دین اتحاد
ایله دی واولونجه یه قدر اوکا متمسک قالدی .

حضرت ابوبکرک بویوک کریمه سی اسماء زیدک
آرقه سنی کعبه یه دایادینی حالده [ای معشر قریش
بوکون بندن باشقه دین ابراهیم ایله متدین کیمسه
یوقدر] دیدیکنی ایشیتدم « دییه نقل ایدردی .

زید بن عمرو ، دین حنیف ابراهیمک حجاز
قطعه سنندن ظهور ایدیه جکشی صوک سفرنده موصلی
- ابن هشامه کوره بلقالی - برپااسدن ایشیتمش
وکل شوق ایله مملکتیه دوزرکن (بنی لخم)
خریستیانلری طرفندن یوله قتل ایدیلشدر .

« عمزاده سی حضرت عمر و اوغلی حضرت
سهدیه عصر هایون حضرت رسول اللهده (صلی الله
علیه وسلم) زید ایچون استغفار نیاز ایتمش و جناب
رسالتا بدن « های های . زید ، یوم قیامتده باشلی
باشنه بر امت اوله رق بعث اولونور » مألنده اولمق
اوزره « نعم فانه یبعث امة وحده » دیو موافق
جواب آلمشلردر . الحقائق »

کذا سفر اخیره چیقارکن (عامر بن ربیع) یه
« اولاد اسماعیلدن بر پیغمبر کله جکشی بیلورم .
سن ، شرف صحبتنه نائل اولورسه ک کنديسنی تصدیق
ایتدیکی خبر ویر و سلام واحترامی عرض ایت
دیمش ، بالاخره عامر بن ربیعده مشارالیهک
سلامنی ذات اقدس پیغمبری یه ابلاغ ایله مش ،
طرف جلیل رسالتندن ده « وعلیه السلام ورحمة الله »
بویورولمشدر .

زیدک قتلی خبر آلان ورقه ، اونک حقنده

درد بتلی بر منظومه سویله مش و حرکات دیندا -
رانه سنی تصویب ایله طریق نجاتی بولمش اولدیفنی
تبشیر ایله مشدی .

ایشته بویله موحد بر ذاتک اوغلی اولان سعید
بن زیدده طریق خلاصی بولمش ، عمجه زاده سی
عمر بن الخطابدن اول ورسالتناه اقدیمزک دار
ارقه دخواندن مقدم مسلمان اولمشدر .

دار ارقم

مکه ده کی جماعت اسلامیة نك مرکزی و آلتنجی
سنه بعث ایچنده علیه الصلوة اقدیمزک بر آی قدر
انزوا کاهی اولان دار ارقم ، جبل صفانک شرق
طرفده کی اتکنده کائن و کبار اصحابدن (ارقم بن
ابی الارقم المخزومی) به عائد بر او ایدی . ایچنده
حضرت عمرک مسلمان اولدیفنی بومبارک خانه داخلنده
بر قایا پارچه سی واردی که صلی الله علیه وسلم حضرت تری
اونک یاننده او طورور ، حضور سعادتده بولونانلرده
قارشیسمنده حلقه تشکیل ایدردی .

دار ارقم ، بالاخره آلدن آله کچهرک خلفای
عباسیه دن مهدی نك زوجه سی و هارون الرشیدک
والده سی (خیزران) کیندتمککنه کیرمش و اطرافنده کی
اولردن بعضیلرینک علاوه سیله توسیع اولوندقدن
صوکر (دارالخیزران) نامنی آلمشدی . صوکر الری
مصر دقترداری (ابراهیم بک) طرفندن بالاشترا
سلطان سلیم ثانی به هدیه ایدیلش و سلطان مراد
ثالثک امریله ده ۹۹۹ تاریخنده مسجد حاله قلب
اولونمشدر .

بومسجد الآن موجود و معصور اولوب درد
قبه سی و بر مقدار عرصه سی واردر . (صخره محتی)
ده نیلن و استنادگاه پیغمبری اولان اوقایاده محرابک
صاغ طرفنده کورولمکده در . [مرآت مکه دن خلاصه]

*
*

یوقاریده ده سویله نیلیدیکی وجهله سعید بن زید
حضرت تری ، قاین برادری ، مؤخرآده انیشته سی
اولان جناب عمردن اول اسلامه کلش و مسلمان
اولدیفندن طولانی مشارالیهک بر تجاوزینه
اوغرامشدی . شو صورتله که :

نبی حکیم علیه الصلوة والتسليم اقدیمز اهل
اسلامک فقراسنی اغینای مسلمینه توزیع ایتمک
صورتیله اونلرک معیشتنی تأمین ایدردی . بومناسبتله
فقرای اصحابدن ایکی ذاتی ده سعید بن زیدک اویته
ویرمشدی که اونلرک بری - احوالندن اولجه برنبده
بحث ایده بیلدیکم - (خباب بن الارت) ایدی . [۱]
جناب خباب ، او قور یازار بر ذات اولدیفنی
ایچین ایشیدوب ضبط ایله دیکی آیات جلیله یی
سعید بن زید ایله زوجه سی فاطمه بنت الخطابده
او قور وبلله تیردی که بویله برتعلیم ائناسنده مسلری
ایشیدن حضرت فاروق حدتله قانی چالمش
و ایچری به کیرنجه انیشته سی طوتوب بره اورمش ،
صوکراده قرائت ایله دیکی (طه) سورة شریفه سنک
بلاغت محیره سنه مجلوب اوله رق حضور نبوی به
کیتمش و جماعت مسلمینه التحاق ایتمشدی .

سعید بن زید ، مدینه به هجرتله بدردن ماعدا
غزوات پیغمبرینک جمله سنده بولونمش ، اوراده
بولوناماییشنده امر پیغمبری ایله و حضرت طلحه
بن عیدالله ایله برلکده بروظیفه به کونده ریله سی
سبب اولمشدی که او وظیفه ده بدر غزاسنک وقوعه
سبب اولان ابوسفیانک معهودکار بانندن معلومات
آلوب کتیرمک ایدی .

[۱] بونقسم فقراء مهمه سندن باشقه کرک مکه ده ، کرک
مدینه ده براخوت دینه تأسیس ایدیلش واقویا ایله
ضعفا آراسنده دین قارده شلکی وجوده کتیریلش
و میراث آیتلرینک نزوانه قدر دین قارده شلری یکدیگرینه
وارث اوله کلشدی .

اصحاب برك عمري

شوراده استطراداً سويله يم كه : (اصحاب بدر)
ديديكمز ذوات كرام ۳۱۳ كيشيدن عباوتدر .
(۳۰۵) ي بالفعل ميدان حريده بولونمش (۸) ي ده
مأذون ومأمور بولونمالرينه بناء (بدرى) عد
اولمشدر .

مأذونلر ، شونلر ايدي :

۱ — عثمان بن عفان : خسته بولونان زوجه سى
رقية بنت رسول الله باقى ايجين مدينه ده براقيلمشدى .
۲ — ابوامامه بن ثعلبة : كذا راحتسز اولان
والده سنك يانده بولونمق ايجين يولدن كرى
چهوريلمشدى .

۳ و ۴ — حارث بن الصمه و خوات بن جبير :
ده وه دن دوشوب يارالامالرينه بناء اعاده ايديلمشدرى .
مأمورلرده بونلر ايدي :

۵ و ۶ — طلحة بن عبيدالله وسعيد بن زيد :
استكشافه مأمور ايديلر .

۷ — ابولبابه الانصارى : مدينه قائممقاملغنه
۸ — عاصم بن عدى العجلانى : عوالى
قريله لرى محافظلغنه براقيلمشدرى .

بونلر ك هربرى ، بالفعل مجاهدن كى بدر
غنائمندن حصه آلمشدر .

غنائم

(عصر سعادته مسلمانلغك مدينه خدمتلى)
عنوانلى سلسله مقالته صيراسى كينجه تفصيل
ايديله چكى وجهله محاربه لرده دشمندن غنائم آلمق ،
عرب جاهليه ده معتاد ايدي . (كلوا نما غنمتم حلالاً
طيباً) نظم منيفى و « احلت لى الغنائم » حديث شريفى
موجبجه شريعت مطهره ده شوعادنى ابقا ايتدى .
يالكر غزوات جاهليه ده اله كچن غنائمك درتده
برى (صرباع) ناميله اميرالچيشك ، ياخود شيخ
قييله نك ، بقيه سى ايسه افرادك حصه سنه دوشردى .

كذا امير ، ياخود شيخ ، صرباعك اخذندن اول
وصو كرا بكنديكى برشى (حكيم) ياخود (صفى)
ناميله آلا بيليردى ، حتى قبل الحرب اله كچيريلان
وقابل تقسيم اولمايان شيلرده (نشيطه) و (فضول)
عنوانلري له امير ، ياخود شيخه عائد اولوردى .

مسلمانلغده ايسه (واعلموا انما غنمتم من شئى
فان لله خمسة و لار رسول ولذى القربى واليتامى والمساكين
وابن السبيل — سورة الانفال) امر جليلى ايله رسول
اكرمه غنائمك آنجا بوشده برى تخصيص ايديلدى كه
اونده ده بنى هاشم و بنى المطلب كى اقرباى يغمبرينك ،
اركك و قيز يتيملرك ، اصحاب صفه مثلى كچنمكندن
عاجز اولان فقراى مسلمينك ، برده مصارف سفرى
تدارك ايدمه ين يولجىلرك حصه سى واردى .

عبدالله بن جحش مقاله سنده يازيلدينى اوزره
اسلامده ايلك غنيمت ، مشار اليه طرفدن آلتوب
مدينه يه كتميرلش ، بدر محاربه سنك وقوعى ويو .
قاريكى آيتك زولندن صو كراوبدر غنائمك تقسيمنى
متعاقب توزيع ايديلمشدى .

بدرده كى غنائمندن — مأذون ومأمورلرده داخل
اولدينى حالده — پياده لره برر ، سواريلره اوچر
حصه ويريلش ، فقط پياده لر آراسنده فوق العاده
يارارانى كوردوان (سلمة بن الاكوع) پياده وسوارى
حصه سى احسان بويورلمشدى . (مابعدى وار)

طاهر المولوى

عثمان شمس و محمد عزى آفنديلر

[۴۹ نجى نسخه دن مابعد]

عثمان شمس آفندينك ارتحالنده شعر اى كرامدن
اسكدارلى طلعت بك آفندى :

رحلتنده مولوى طلعت ديدى تاريخى

ايلدى عثمان آفندى عزيم درگاه بقا

بتيله منتهى بر منظومه تاريخيه انشاد بيورمشدر .